Unité de doctrine

MS Voor onze krijgsmacht, optredende in het verband van de Noordatlantische verdragsorganisatie, staat het voorkomen van oorlog centraal. Die opdracht impliceert dat het Nederlandse militaire apparaat zich evenals de bondgenoten erop zal moeten voorbereiden te *kunnen oorlogvoeren* om niet te eniger tijd te worden gemanoeuvreerd in een positie waarin de nationale krijgsmacht zal *moeten oorlogvoeren* ter waarborging van de vrijheid en onafhankelijkheid van de natie en het zelfbeschikkingsrecht van het Nederlandse volk.

Om de noodzakelijke capaciteit tot oorlogvoeren op peil te brengen, èn te houden, is een omvangrijk geheel van maatregelen vereist, variërende van het beschikbaar stellen van het benodigde personeel en het juiste materieel en het verlenen van de onontbeerlijke bevoegdheden, tot en met het opleiden en oefenen van zowel de individuele militairen als de grote en kleinere eenheden die ontstaan wanneer de personele en materiële middelen zodanig worden gegroepeerd dat de opgedragen taken ook metterdaad doelmatig kunnen worden verricht. In dat opleidings- en oefeningsproces speelt uiteraard de vorming van het hogere en lagere kader een essentiële rol. Die vorming kan slechts aan het gestelde doel beantwoorden indien alle fasen van dat proces volledig zijn gebaseerd op dezelfde principes. Het is daarom ook begrijpelijk dat in dat verband grote waarde wordt gehecht aan die principes, die in velerlei vorm werden omschreven maar in hoofdzaken worden aanvaard als de axioma's die men niet zal mogen veronachtzamen dan op straffe van een vrijwel onafwendbare nederlaag; hier spreekt men van ,,de grondbeginselen van de oorlogvoering", in de Engelstalige literatuur wordt de term ,,the principles of war" gebezigd.

Het is zeker niet de bedoeling hier in extenso een opsomming te geven van die grondbeginselen en uit de doeken te doen wat hun betekenis precies is. Van de lezers van dit vaktijdschrift mag immers worden aangenomen dat zij vertrouwd zijn met de essentie van hetgeen daaromtrent werd gepubliceerd door eminente krijgswetenschappers, en dat zij kunnen instemmen met de stelling dat een militaire leider wel zéér goede redenen zal mogen hebben eer hij het risico zal durven aanvaarden dat voortvloeit uit het terzijde laten van die axioma's. In dit editoriaal wordt in het bijzonder de aandacht gevestigd op één van de grondbeginselen, en wel de eis dat er ,,eenheid van opvatting" dient te zijn. De reden voor het vooropstellen van dat principe is, dat herhaaldelijk blijkt dat het momenteel in de Nederlandse defensieorganisatie daaraan in hoge mate schort; wie dat zou willen ontkennen, verdiepe zich slechts in de veelheid van opvattingen die worden verkondigd over de kernwapenkwestie!

In dit nummer wordt opnieuw een discussie gevoerd over de strategie van de Noordatlantische alliantie. De aanleiding daartoe vormde in eerste aanleg het artikel van ktz b.d. G. J. van de Griendt onder de titel ,,Tussen kerntaken en kruisvluchtwapens bestaat een hemelsbreed verschil" (*Mil. Spect.* **152**(1983)(11)491), gevolgd door de reactie van bgen gn G. C. Berkhof en het weerwoord daarop van de eerste auteur (*Mil. Spect.* **153**(1984)(3)138 en 143). Bovendien verscheen een aan het probleem van de kernwapens gewijd artikel van de hand van de commandant van de NWES, lkol art H. Korthuijs, waarmee de redactie beoogde ,,beter begrip van de onderhavige problemen" te bewerkstelligen en te komen tot ,,weerlegging van misvattingen" (,,De rol van kernwapens in de NAVO-strategie". *Mil. Spect.* **153**(1984)(3)121). Klaarblijkelijk werd evenwel dat oogmerk niet bereikt: de achterin dit nummer afgedrukte reactie van drs. Van der Velde getuigt toch weer van onmiskenbare verschillen van inzicht in deze materie, waaromtrent eenheid van opvatting meer dan ooit is geboden.

Het weerwoord van lkol Korthuijs verdient stellig aller aandacht; de mening van drs. Van der Velde echter zeker niet minder. Van groot belang is daarbij dat deze auteur zich presenteert als ,,medewerker Fundamentele voorlichting" en als zodanig behoort tot de Directie Voorlichting van het ministerie van defensie: het lijkt derhalve aanne-

melijk dat het *door hem vertolkte standpunt de officiële opvatting weergeeft.* Verwonderlijk is dan dat lkol Korthuijs — in zijn functie toch de man die volkomen vertrouwd zou moeten zijn met de officiële visie ter zake — zich genoodzaakt ziet in zijn Antwoord op meningen van anderen een *vraagteken* te stellen achter ,,het beleid van de minister", omdat hij daarover in onwetendheid verkeert!
Te meer is dat verwonderlijk omdat Van der Velde toch ongetwijfeld wèl op de hoogte zal moeten zijn van het ministeriële beleid, in het bijzonder omdat hij de auteur is van het voorlichtingsdocument ,,De kernwapenproblematiek" dat in het kader van de fundamentele voorlichting werd uitgegeven door de Directie Voorlichting! Er zou aanzienlijk meer duidelijkheid mogen worden verschaft over hetgeen de ministeriële visie nu precíés inhoudt, want de aandachtige lezer van de discussie Van der Velde—Korthuijs zal zonder enige moeite kunnen concluderen dat er diepe meningsverschillen zijn, en wel op essentiële punten: van ,,unité de doctrine" is bepaald geen sprake.
Bedenkelijk is het, dat de vorenbedoelde uitgave werd gerealiseerd zonder dat militaire experts als bijvoorbeeld bgen Berkhof en lkol Korthuijs hebben kunnen instemmen met hetgeen via dat voorlichtingsdocument over de kernwapenproblematiek zal worden onderwezen. Bedenkelijk vooral, omdat het document van drs. Van der Velde bij de insiders bepaald geen enthousiasme zal wekken over wat toch eigenlijk een positieve bijdrage zou moeten zijn tot het denken over *de rol van kernwapens in de NAVO-strategie.* Nog afgezien van lkol Korthuijs' weerwoord, moge hier worden onderstreept dat *détente inderdaad de derde doelstelling* is van de politieke strategie van de NAVO. Het is niet mogelijk een voorkeur te geven aan één van de drie elementen deterrence, defence, détente. Die drie zijn *onderling ondersteunend,* dàt is bepalend, en het zou dan ook een strategische blunder van de eerste orde zijn détente na te streven ten koste van een van de beide andere elementen: Van der Velde erkent dat ook impliciet door het Harmelrapport te citeren over de relatie tussen veiligheid en ontspanningspolitiek.
Bedacht moet daarbij worden dat, *anders dan deterrence en defence, détente níét unilateraal* kan worden verwezenlijkt: voor détente geldt dat ,,it takes two to tango"! In het bijzonder is dat van belang omdat er *een kloof gaapt tussen détente en vreedzame coëxistentie* zoals dat laatste begrip wordt gehanteerd in de Sovjet-Unie: hoofddoel is daar dat vreedzame coëxistentie militaire inmenging tussen staten voorkomt maar de klassenstrijd niet beëindigt. Daarbij moet worden beseft dat *vreedzame coëxistentie het resultaat van de sterke bewapening van de Sovjet-Unie* is, omdat de extreme slagkracht van de Sovjetrussische strijdkrachten *het Westen dwingt te berusten* in dat vreedzaam naast elkaar bestaan!
Kortom: détente is níét een toestand die eenzijdig tot stand komt, en het is kortzichtig te veronderstellen dat in West en Oost aan dat begrip dezelfde inhoud zou worden gegeven. Integendeel, de Sovjet-Unie hanteert een geheel ander, haaks op het onze staand begrip.
Ten slotte zij de lezer erop gewezen dat het uiteraard geoorloofd is bepaalde opvattingen kracht bij te zetten door uit documenten, e.d., te citeren. In dat verband moge — om de lezer enig naslagwerk te besparen — hier de *passage volledig* worden weergegeven waaruit het in Van der Velde's laatste alinea gebezigde citaat werd gelicht; de bedoelde alinea draagt als titel ,,Ingredients of the strategy" en luidt:

The fundamental ingredients of US military strategy are nuclear deterrence with arms control, strong alliances, forward-deployed forces, central reserves, force mobility, freedom of the seas and space, command and control, and intelligence.

Over elk van de opgesomde ingrediënten geeft het document vervolgens een verduidelijking die bezwaarlijk kan worden misverstaan. Het moet onjuist worden geacht indien uit een dergelijke principiële beschouwing *selectief* wordt geciteerd: een verantwoorde mening kan slechts gebaat zijn bij een *volledige presentatie.*

Voor het overige: de lezer zal zelf kunnen oordelen in hoeverre uit de botsing der meningen in dit nummer de waarheid ontspringt zoals het spreekwoord dat wil. Hoe dat ook zij, buiten kijf staat dat onze krijgsmacht ernstig dreigt te worden gehandicapt in haar mogelijkheden de opgedragen taken te volvoeren, indien de huidige situatie zou worden bestendigd waarin zó duidelijk sprake is van een *gemis aan unité de doctrine:* het is noodzakelijk dat daaromtrent op zéér korte termijn officieel duidelijkheid wordt verschaft!